

บทความพิเศษ :

ไทยกับบริบทปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจของรัฐบาล “มิน อ่อง หล่าย” ที่เปลี่ยนไป...
...กับเติมพาด้านเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศที่ต้องยืดหยุ่น

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

อดีตรองประธานและเลขาธิการสภาธุรกิจไทย-เมียนมา (กกร.)

แก้ไข วันที่ 11 เมษายน 2567

สถานการณ์สงครามกลางเมืองในเมียนมาเปรียบเสมือนยุคสามก๊กหรือสงครามรวมชาติยุคพระเจ้าตาก (สิน) สงครามเริ่มต้นช่วงปลายตุลาคมปีที่แล้วผ่านมาจนถึงวันนี้รัฐบาลทหาร “มิน อ่อง หล่าย” เปลี่ยนพลั่วเหลือพื้นที่ตอนกลางภาคใต้ที่ยังปกครองได้ร้อยละ 90 พื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ยึดได้ส่วนใหญ่บริเวณชายแดน เช่น ตั้งแต่รัฐยะไข่ รัฐสกายไปจนรัฐชายแดนที่ติดจีน เช่น กะฉิ่น-รัฐฉาน รัฐที่ติดชายแดนไทย เช่น คะยาห์ คะเรนนี่ ซึ่งเป็นรัฐกะเหรี่ยง ล่าสุดกองกำลังกะเหรี่ยง “KNU” สามารถยึดจังหวัดเมียวดี (ตรงข้ามอำเภอแม่สอด) ได้เกือบหมด สถานการณ์ช่วงก่อนปิดสงครามเข้ายึดสถานที่ราชการและค่ายทหารมีการต่อสู้ยิงปืนใหญ่ใกล้สะพานมิตรภาพแห่งที่ 1 คนในพื้นที่มีการอพยพเข้ามา ตะเข็บชายแดนพวกที่พอมีสตางค์เลือกที่จะเข้ามาพักในแม่สอดโดยใช้บัตรผ่านแดนชั่วคราวอยู่ได้ไม่เกิน 7 วัน กองกำลังกะเหรี่ยงเข้าควบคุมการตรวจคนเข้าเมืองผู้คนยังเข้าออกได้ตามปกติ

จังหวัดเมียวดีเป็นเมืองใหญ่ของเมียนมาทางด้านตะวันออกมีสำนักงานธนาคารถึง 9 แห่ง เช่น Kbz Bank และ Cb Bank ซึ่งเป็นธนาคารขนาดใหญ่ของเมียนมา ธุรกิจด้านการเงินสะพัดถึงขนาดเป็นเมืองที่กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลจ๊าดกับเงินบาทอ้างอิงเป็นรายวัน เป็นเมืองศูนย์การค้าและ “Gateway” การขนส่งหลักระหว่างด่านแม่สอดกับนครย่างกุ้งเป็นที่ตั้งของ “Casino Multicomplex” ที่คนพม่าเรียกว่า “ชเวก๊กโก่” เป็นคาสิโนจีนสีเทาและแหล่งฟอกเงินอยู่ตรงข้ามท่าวังแก้วฝั่งแม่สอด เพื่อไม่ให้การขนส่งสินค้าชะงักกองกำลังกะเหรี่ยง (KNU) ทำหน้าที่สุลกาการแทนเจ้าหน้าที่เมียนมาซึ่งหลบหนีไปหมดทำให้การนำเข้าส่งออกด้วยรถบรรทุกยังทำได้แต่ปริมาณรถฝั่งไทยลดลงกว่าร้อยละ 70

การดำเนินพิธีการศุลกากรของเมียนมารถบรรทุกฝั่งไทยจะต้องนำสินค้าลงที่ “กาวิ้นใหม่” แปลว่า “ท่ารถ” ทางการเรียกว่าเมียวดีเทรดโซน (Myawaddy Trade Zone) เป็นศูนย์กระจายสินค้ามีโกดังและศูนย์ขนส่ง การเสียภาษีจะเสียเมื่อนำสินค้าเปลี่ยนรถบรรทุกฝั่งเมียนมา ค่าใช้จ่ายดำเนินการด้านศุลกากรกับค่าเคลียร์รายทางจะเหมาจ่ายอัตราเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 4.45 เท่า ช่วงก่อนมีสงครามรถขนส่งขนาดเล็ก-กลาง (6-12 ล้อ) ราคาเดิม 8,000 – 9,000 บาทต่อคัน ปัจจุบันปรับเพิ่มเป็น 42,000 บาท รถบรรทุกขนาดใหญ่ (18 ล้อ) ราคาเดิม 15,000 บาท เพิ่มเป็น 60,000 บาท ด้านราคาค่าขนส่งอัตราเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 2.3 เท่า ช่วงก่อนมีสงครามราคารถเล็ก-กลางราคาเดิม 25,000 – 30,000 บาท ปรับเป็น 80,000 บาทต่อเที่ยว รถขนส่งขนาดใหญ่ราคาเดิม 80,000 บาท เพิ่มเป็น 130,000 บาท

เส้นทางขนส่งแม่สอด-ย่างกุ้งก่อนมีสงครามกลางเมืองใช้เส้นทาง “By Pass” ไม่ต้องอ้อมเขา ระยะทางประมาณ 540 กิโลเมตรใช้เวลาประมาณ 12 ชั่วโมง (เย็นออกเช้าถึง) ถนนเส้นนี้ไทยมีส่วนออกค่าก่อสร้างแต่ถูกระเบิดเสียหายทำให้ต้องไปใช้เส้นทางเก่าขึ้นเขาผ่านเมือง “ก่อกะระ” เป็นเมืองอยู่ในรัฐกะเหรี่ยง ปัจจุบันกองกำลัง KNU ยึดได้ส่วนใหญ่ ระยะทางผ่านเมืองพะอัน-พะโคจนถึงย่างกุ้ง ระยะทางประมาณ 620 กิโลเมตร เส้นทางแคบต้องสลักกันวิ่ง **ตลอดเส้นทางมีด่านเถื่อนรายทางหากเป็นด่านใหญ่มีประมาณ 10 แห่งเก็บค่าส่วย 4 - 5 พันบาทต่อคัน** เงินเหล่านี้มีการแบ่งสรรปันส่วนอย่างเป็นระบบขึ้นอยู่กับว่าอยู่กับพื้นที่ของทหารหรือของกองกำลังกะเหรี่ยง หากเป็นด่านเล็กซึ่งเป็นพวกกองกำลังทหารกะเหรี่ยงเก็บกันเองเพื่อใช้กินอยู่ประจำวันเก็บ 500 – 1,000 บาทต่อคัน เงินส่วยเหล่านี้รวมอยู่ในราคาเหมาจ่ายค่าดำเนินการศุลกากร

สถานการณ์ช่วงก่อนปิดสงกรานต์สองวันมีท่าทีว่ากองกำลังทหารเมียนมากลับมารุกคืบพื้นที่เมืองเมียวดี มีการส่งเครื่องบินขึ้นสังเกตการณ์และมีการกระชกกองกำลังพื้นที่ชายแดนเนื่องจากเป็นพื้นที่สำคัญเสมือนเป็นอุ้งเท้า-อุ้งน้ำกลองดวงใจของมิน อ่อง หล่าย ที่เสียไม่ได้เพราะเป็นประตูนำเข้าสินค้าจากไทยโดยเฉพาะเชื้อเพลิงและสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น ปัจจุบันราคาสินค้าในนครย่างกุ้งมีการขาดแคลนและราคาสูงประชาชนเดือดร้อนแต่ยังใช้ชีวิตปกติแต่พวกเศรษฐี-คนมีสตางค์โยกทรัพย์สินและ/หรือออกไปนอกประเทศโดยกรุงเทพฯ เป็นจุดหมายสำคัญ ขณะเดียวกันทั้งสองฝ่ายมีการเจรจากันที่เมืองเมอะละหม่างคงเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ต่างๆ ส่วนผลออกมาอย่างไรจำเป็นต้องมีการติดตามสถานการณ์ใกล้ชิดอย่างต่อเนื่อง

ความสำคัญทางเศรษฐกิจของเมียนมาที่มีต่อประเทศไทย ปีที่ผ่านมามูลค่าการนำเข้า-ส่งออกเฉพาะทางถนนผ่านชายแดนรวมกันประมาณ 263,978 ล้านบาท (F) เป็นการส่งออกมูลค่า **132,469 ล้านบาท** สินค้าส่งออกหลัก เช่น เชื้อเพลิง-น้ำมันสัดส่วนร้อยละ 14.25 เครื่องดื่มต่างๆ - สุรา สัดส่วนร้อยละ 8.41 และยานยนต์สัดส่วนร้อยละ 6.85 **ด้านการนำเข้าผ่านแดนมีมูลค่า 131,509 ล้านบาท** สินค้าหลัก เช่น เชื้อเพลิง-น้ำมันสัดส่วนร้อยละ 67.65 ัญพิชสัดส่วนร้อยละ 13.48 และปลา-สัตว์น้ำสัดส่วนร้อยละ 4.6 ทั้งนี้การค้าชายไทย-เมียนมาส่วนใหญ่ร้อยละ 92 เป็นการขนส่งทางถนนผ่านชายแดน **เส้นทางสำคัญคือด่านแม่สอด (จังหวัดตาก) มีมูลค่ารวมกันประมาณ 113,929 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.2** ของการขนส่งผ่านชายแดนไทย-เมียนมา รวมทั้งด่านสังขละบุรี (จังหวัดกาญจนบุรี) ด่านสิงขร (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) และด่านระนอง ทั้งนี้การขนส่งผ่านอำเภอแม่สอดเป็นด่านที่มูลค่าการค้าอันดับสามของประเทศรองจากด่านมุกดาหารและด่านสะเดา

ประเทศไทยและเมียนมามีชายแดนยาว 2,416 กิโลเมตร ระยะทางยาวที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เมียนมาเป็นคู่ค้าที่สำคัญและประชาชนมีทัศนคติทางบวกกับไทยอีกทั้งสินค้าไทยเป็นที่นิยม ด้านประชากรศาสตร์แรงงานเมียนมาทำงานในประเทศไทยแบบถูกกฎหมายประเภทต่างๆ รวมกันประมาณ 2.308 ล้านคนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 69.66 ของแรงงานต่างชาติรวมกัน แรงงานเมียนมาเป็นกำลังสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยในฐานะปัจจัยการผลิตทั้งในภาคส่งออก อุตสาหกรรมการผลิต บริการ

เกษตรกรรม ประมงและปศุสัตว์ รายได้จากค่าจ้างปีละมากกว่า 2.542 – 3.0 แสนล้านบาท เงินที่ส่งกลับบ้านเป็นแหล่งรายได้สำคัญให้กับเศรษฐกิจของเมียนมาเป็นแหล่งรายได้ให้กับรัฐบาลและกองกำลังติดอาวุธที่ครอบครัวเข้ามาทำงานในประเทศไทย

ปฏิเสธไม่ได้ว่าสถานการณ์สงครามกลางเมืองที่เกิดขึ้นในเมียนมาเข้าสู่เดือนที่หก สงครามลูกหลานมากกว่าที่คาดจนติดชายแดนไทย ย่อมส่งแรงกระเพื่อมต่อไทยทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองระหว่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จำเป็นที่รัฐบาลจะต้องประเมินสถานะการเปลี่ยนแปลงปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจซึ่งอาจทำให้มีผลการเปลี่ยนขั้วอำนาจไปจนถึงรูปแบบการปกครองประเทศ จำเป็นที่ไทยจะต้องประเมินสถานการณ์และปรับรูปแบบความสัมพันธ์กับเมียนมาให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องไปกับพลวัต เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ประเทศเมียนมามาถึงวันนี้คงไม่สามารถมีสถานะกลับไปเหมือนเดิมได้อีก ไทยจะต้องใช้เป็นกรณีศึกษาโดยเฉพาะพวก “คลังชาติ” จนนำชาติไปสู่วิบัติเช่นกรณีที่เกิดขึ้นกับประเทศเมียนมา...

สามารถสแกนและดาวน์โหลดบทความนี้ได้ที่ QR CODE
รวมถึงค้นหาคำบทความทางวิชาการของดร.ธนิต โสรัตน์ ได้ที่
เว็บไซต์ www.tanitsorat.com [tanit.sorat](https://www.facebook.com/tanit.sorat)
 [ดร.ธนิต โสรัตน์](https://www.youtube.com/channel/UC...)

